

רשומות

הצעות חוק

20 בינואר 1986

1767

י' בשבט התשמ"ו

עמוד

92

חוק מס ערך מוסף (תיקון מס' 5), התשמ"ו-1986

חוק מס ערך מוסף (תיקון מס' 5), התשמ"ו-1986

1. תיקון סעיף 1 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן — החוק העיקרי) —
- (1) לפני הגדרת "בית מלון" יבוא:
"אזור" — כל אחד מאלה: יהודה והשומרון וחבל עזה;";
  - (2) בהגדרת "מחזור עסקאות של עוסק", במקום הסיפה המתחילה במלים "לענין זה" יבוא "לענין זה, "עסקאות" — למעט מכירת ציוד;";
  - (3) בהגדרת "מכר", בסופה יבוא "ורישומם בבורסה של ניירות ערך שהנפיק איגוד מקרקעין, כאמור בסעיף 8 לחוק האמור, אך למעט פעולה בנייר ערך הנסחר בבורסה";
  - (4) בהגדרת "עסקה", במקום פסקה (1) יבוא:
" (1) מכירת נכס או מתן שירות בידי עוסק במהלך עסקו, לרבות מכירת ציוד;";
  - (5) אחרי הגדרת "עסק" יבוא:
"ציוד" — נכס ששימש, משמש או נועד לשמש, לעוסק בעסקו, ואין מכירתו מעיסוק העוסק;";
  - (6) בהגדרת "שנת מס", בסופה יבוא "לרבות תקופת שומה מיוחדת לאותה שנת מס".

דברי הסבר

בעסק ולגבי נכס שנועד לשמש כציוד אך מסיבה כלשהי לא נעשה בו שימוש.

להגדרת "מכר":

הגדרת "מקרקעין" בחוק העיקרי כוללת גם מניות באיגוד מקרקעין; וזה בניגוד להגדרת "טובין" שמיעטה ניירות ערך, בין אם הם נסחרים ובין אם לאו.

הסיבה להכללת זכויות באיגוד מקרקעין (שהן מניות) כנכס טעל מכירתו מוטל מע"מ היא שההתייחסות לזכות במקרקעין היא כאל מקרקעין. דבר זה נכון, למעשה, רק ביחס למניות שאינן נסחרות בבורסה. לפיכך מוצע למעט מהגדרת "מכר" מניות הנסחרות בבורסה. את האמור בסעיף 8 לחוק מס שבח מקרקעין הקובע שרישום בבורסה של מניות באיגוד מקרקעין ייראה כפעולה באיגוד מקרקעין מוצע לכלול בהגדרה כדי להקל על ההתמצאות בהוראות הנוגעות לענין.

להגדרת "אזור":

סעיף 1

מוצע להוסיף לסעיף ההגדרות הגדרת ערכי-נית של המוגח "אזור" במקום ההגדרה המיושנת הנמ"צאת בסעיף 44(א) לחוק העיקרי.

להגדרת "מחזור עסקאות של עוסק":

"מחזור עסקאות של עוסק" מוגדר בחוק העיקרי כסך כל המחיר של העסקאות שעשה העוסק בשנת המס שחלפה "למעט מכירת נכס המשמש לעוסק בעסקו אך אין מכירתו מעיסוק העוסק". מוצע להגדיר את הסייג האמור כ"ציוד", תוך כדי הרחבתו והחלתו גם על נכסים ששימשו בעסקו של העוסק בעבר או שנועדו לשמש בעסקו ומסיבה כלשהי לא נעשה בהם שימוש — והכל אם מכירת הנכסים הללו איננה מעיסוקו של העוסק. זאת משום שאין הצדקה לקביעת דין שונה לגבי מכירת נכס ששימש בעבר כציוד

1. ס"ח התשל"ו, זמ' 52; התשל"ח, עכ' 36; התשל"ט, עמ' 32 ועמ' 52; התשמ"ד, עמ' 60.

"פרשנות לגבי תחולת החוק באזור"

- א1 (א) לגבי מכירת טובין, העברת טובין ומתן שירותים —
- (1) לא יראו בהעברת טובין מישראל לאזור ומהאזור ליש-ראל משום יצוא ויבוא;
  - (2) לא יראו במכירת נכס לתושב האזור או למי שנוסע לאזור משום מכירה לתושב חוץ או למי שיוצא מישראל;
  - (3) לא יראו במתן שירות לתושב האזור, מתן שירות לתושב חוץ, ולא יראו בנתינת שירות באזור כנתינתו בחוץ לארץ;
  - (4) לא יראו את תושב האזור כתייר;
  - (5) לא יראו נסיעה לאזור, כנסיעה לחוץ לארץ ולא יראו בהובלת מטענים מישראל לאזור ומהאזור לישראל, משום יצוא או יבוא;
  - (6) לענין סעיף 60, לא יראו עסקים או פעילות באזור כעסקים או כפעילות שמחוץ לישראל.
- (ב) יראו עסקאות שעושה תושב ישראל באזור או פעילות שהוא מפעיל באזור כאילו נעשו או הופעלו בישראל; לענין זה —
- "תושב ישראל" —

(א) לגבי חברי בני-אדם —

- (1) חברי בני-אדם הרשום בישראל ועיקר פעילותו בישראל;
- (2) חברי בני-אדם שהשליטה על עסקיו או ניהולם מופעלים בישראל או שהשליטה על עסקיו או ניהולם מופעלים באזור במישרין או בעקיפין בידי יחיד תושב ישראל;

(ב) לגבי יחיד —

יחיד היושב בישראל ואינו נעדר ממנה אלא העדריו ארעי.

דברי הסבר

יש צורך בקביעה מפורשת שהעברת טובין בין ישראל והאזור איננה כנתינת יצוא או יבוא; נסיעה לאזור, איננה נסיעה לחוץ; תושבי האזור אינם בגדר תיירים בישראל, וכדומה.

אמנם יש כיום הוראות ביחס לחלק מהנושאים הנזכרים, אך הן פזורות בחיקוקים שונים ואינן מקיפות את כל היריעה. למשל, אין התייחסות למעמדו של תושב האזור הנכנס לישראל או התייחסות לנסיעה לאזור. התיקון המוצע ישרים את החסר ויכיל את כל הנושאים הרלוונטיים לענין החוק העיקרי.

סעיף 2 מוצע להוסיף סעיף פרשנות שיתייחס לענין תחולת החוק באזור יהודה והשומרון וחבל עזה.

בשנת 1978 הוחלו הוראות חוק מס ערך מוסף על אורחי ישראל שהם תושבי האזור וההסבר שניתן לכך בהצעת החוק (ה"ח התשל"ח, עמ' 135), היה שמבחינת כלכלית אין הפרדה בין ישראל והאזור; על כן היה מקום להחיל אותו דין על אורחי ישראל באזור ועל עוסק בישראל.

אולם, הנחת היסוד להתלת החוק על אורחי ישראל שהם תושבי האזור, מחייבת התייחסות יותר רחבה;

3. אחרי סעיף 9א לחוק העיקרי יבוא:

ב. בחירה של עסקה שהיא רישום בבורסה של ניירות ערך שהנפיק איגוד מקרקעין הוא השווי שנקבע לעסקה זו לענין חוק מס שבח מקרקעין, התשכ"ג—1963.²

"בעסקה רישום בבורסה"

4. בסעיף 30(א) לחוק העיקרי —

- (1) בפסקה (8), במקום פסקאות משנה (ב) עד (ד) יבוא:
  - "(1) (ב) (1) השכרת רכב מנועי פרטי לתייר לנהיגה עצמית;
  - (2) הסעת סיור של תייר ברכב מנועי פרטי או באוטובוס וכן הספקת ארוחות לתייר בידי המסיע אגב הסעה כאמור באוטובוס, בין אם הוא מספקן במישרין ובין בעקיפין;
  - והכל, אם לכלי הרכב האמורים ניתן רשיון או היתר להשכרה או להסעה כאמור, מכוח חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח—1958²;"
  - (2) בפסקה (10), בסופה יבוא "ואם המקום בחוץ לארץ הוא מדינה של ישראל יש גבול יבשתי עמה ושנקבעה לענין זה בצו (להלן בסעיף זה — מדינה גובלת) — גם זכות לנסיעה בכלי תחבורה שאינו כלי טיס או כלי שיט";
  - (3) אחרי פסקה (11) יבוא:
    - "(11א) הובלת מטענים מישראל למדינה גובלת או ממדינה גובלת לישראל;"
    - (4) בסופו יבוא:
      - "(14) מכירת כל נכסי עסקו של עוסק או עוסקים, לרבות ציוד, לחברה, תמורת מניות בלבד באותה חברה, אם מיד לאחר המכירה היו בידי העוסק

דברי הסבר

לבטל את ההפנייה לצווים שניתנו מכוח חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, אשר שונו בינתיים, ולהתאים את ההפניה למצב המשפטי התקף.

לפסקאות (2) ו-(3):

פסקאות (10) ו-(11) לסעיף 30(א) לחוק העיקרי מתייחסות ל"נסיעת חוץ" רק בכלי טיס או בכלי שיט. מאז חתימת הסכם השלום עם מצרים, קיימת אפשרות לנסיעה ולהובלת מטענים לחוץ לארץ, גם בכלי רכב. מוצע להתאים לכך את ההוראות האמורות.

לפסקה (4):

מוצע לקבוע שיעור אפס על מכירת נכסים לחברה שהוקמה לצורך זה, כשלמוכר את הנכסים תהיה מיד

לפי הגדרת "מקרקעין" שבחוק העיקרי גם "פעולה באיגוד מקרקעין" כמשמעותה בחוק מס שבח מקרקעין, התשכ"ג—1963, היא מקרקעין. כהור צאת מכך, מאז תוקן חוק מס שבח ורישום בבורסה של מניות באיגוד מקרקעין נכלל בגדר פעולה כזאת, נחשב אוטומטית הרישום בבורסה גם כפעולה החייבת במע"מ. באותו תיקון לא נקבע מהו המחיר של פעולה כזאת לענין תשלום מע"מ. התיקון המוצע משלים את החסר.

סעיף 4

לפסקה (1):

לפי סעיף 30(א)(8) לחוק העיקרי, על שירותים שונים הניתנים לתייר המס הוא בשיעור אפס. מוצע

2 ס"ח התשכ"ג, עמ' 156.
3 ס"ח התשי"ח, עמ' 24.

או העוסקים 90 אחוזים לפחות מכוח ההצבעה באותה חברה; ובלבד שמכירת הנכסים בידי החברה לאחר שרכשה אותם בנסיבות האמורות תתחייב במס גם אם החברה איננה בגדר עוסק ביום המכירה;

(15) מכירת כל נכסי עסקו של עוסק שהוא חבר-בני-אדם, לרבות ציוד, לבעלי הזכויות בחבר-בני-אדם, אגב פירוק החבר, כשלכל אחד מבעלי הזכויות נמכרים, ללא תמורה, נכסים בהתאם לחלקו בחבר המתפרק, וכאשר בעל הזכות ממשיך לעסוק באותו עיסוק שעסק בו החבר המתפרק.

תיקון סעיף 31

5. בסעיף 31 לחוק העיקרי —

(1) בפסקה (3), בסופה יבוא "למעט עסקאות שהן מכירת ציוד";

(2) בפסקה (4), במקום "שעל פי סעיף 44" יבוא "שעל פי דין", והמלה "ששולם" — תימחל.

תיקון סעיף 32

6. בסעיף 32(4) לחוק העיקרי, בסופו יבוא "או שיובאו בשביל רשות מקומית או מוסד ציבור שקבע השר לענין זה, לשם הצבתן דרך קבע במקום ציבורי."

תיקון סעיף 33

7. בסעיף 33 לחוק העיקרי, במקום "יהלומים ואבנים יקרות" יבוא "יהלומים, אבנים יקרות ואבנים יקרות למחצה".

דברי הסבר

את מס התשומות ששולם בשל רכישתו, תהיה פטורה ממע"מ.

העקרון שביסוד ההוראה האמורה הוא עקרון כללי ועל כן מוצע לקבוע שבכל מקרה שבו אי אפשר לנכות מס תשומות ששולם בשל רכישה נכס, תהיה מכירתו פטורה ממע"מ.

סעיף 6 סעיף 32 לחוק העיקרי קובע את הטובין אשר יבואו פטור ממס; פסקה (4) מתייחסת

ליצירות אמנות מקוריות שיבואו פטור ממס ואשר יובאו בשביל מוזיאון או מוסד חינוך ולשימושים מוצע לפטור ממע"מ גם יצירות כאמור המיובאות בשביל רשות מקומית או מוסד ציבור שנקבע בתקנות, בתנאי שהיצירה שהם מקבלים תוצג דרך קבע במקום ציבורי להנאת הציבור המבקר במוסדות הללו.

סעיף 7 סעיף 33 לחוק העיקרי פוטר ממע"מ יבוא ויצוא של יהלומים ואבנים יקרות וכל עסקה בהם, והכל כשהם מן הסוג הפטור ממלוא המס.

לפני מספר חדשים נקבע פטור ממס גם לאבנים יקרות למחצה, בעיקר בשל הקושי באבחנה ביניהן לבין אבנים יקרות. בעקבות זאת מוצע לפטור ממע"מ גם אבנים יקרות למחצה.

לאחר המכירה שלטת בחברה בשיעור של 90% כשמדובר בשליטה בשיעור זה, פירושו של דבר שבמדינה כלכלית לא היתה מכירה, ועל כן אין מקום לחיוב במס. הוראה מקבילה קיימת בסעיף 95 לפקודת מס הכנסה.

סעיף 5

לפסקה (1):

סעיף 31(3) לחוק העיקרי קובע שכאשר מחזור עסקאותיו של עוסק זעיר אינו עולה על סכום מסוים יהיו כל עסקאותיו של העוסק פטורות ממס; אין בהוראה אבחנה או התייחסות לסוג הנכסים הנמכרים; כתוצאה מכך, כאשר עוסק זעיר מחליף ציוד המשמש לו בעסקו, ואינו ציוד שהוא עוסק במכירתו (כמו למשל מקרר בחנית מכולת), חל הפטור ממס גם על הציוד האמור, אשר איננו כלול "במחזור העסקאות". אין הצדקה לפטור ממס ציוד המשמש בעסק, שאין בינו לבין מחזור העסקאות של העוסק ולא כלום.

לפסקה (2):

סעיף 31(4) לחוק העיקרי קובע שמכירת נכס שעל פי סעיף 44 לא ניתן היה בעת רכישתו לנכות

8. בסעיף 38(א) לחוק העיקרי, בסופו יבוא "ושהניכוי ייעשה בתוך שלושה חדשים מיום הוצאת החשבונית, הרשימון או המסמך."

תיקון סעיף 38

9. בסעיף 39 לחוק העיקרי —

תיקון סעיף 39

(1) בסעיף קטן (א), במקום הסיפה המתחילה במלים "תוך 45 יום" יבוא "תוך חודש מקבלת הדו"ח ואולם —

(1) אם המנהל הורה לבדוק את פנקסיו של העוסק כדי לקבוע אם הוא זכאי לעודף — יוחזר העודף תוך שלושה חדשים מקבלת הדו"ח;

(2) אם מי שהמנהל הסמיכו לכך או משטרת ישראל, החלו בחקירה לגבי חשד בביצוע עבירה על חוק זה בידי העוסק — יוחזר העודף תוך ששה חדשים מקבלת הדו"ח;

(3) אם בתוך התקופה האמורה בפסקה (2) הוגש כתב אישום נגד העוסק לגבי עבירה כאמור או נלקח מהעוסק כופר כסף כאמור בסעיף 121, רשאי המנהל להפחית מסכום העודף כל סכום שהעוסק חייב בו והיתרה תוחזר לעוסק תוך 45 ימים מיום שניתן פסק דין סופי או מיום שנלקח כופר הכסף, לפי הענין."

(2) סעיף קטן (ב) יסומן (ג) ובו, במקום "לפי סעיף קטן (א)" יבוא "לפי סעיף קטן (ב)" ולפניו יבוא:

"(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי המנהל שלא להחזיר את העודף למי שאיננו מנהל ספרים או מנהלם בסטייה מהותית מהוראות חוק זה או התקנות על פיו, וכן רשאי המנהל שלא להחזיר את העודף למי שעד למועד הגשת הדו"ח שבו כלול העודף האמור לא הגיש דו"ח שהיה חייב להגישו על פי חוק זה, כל עוד לא הגיש את הדו"ח."

דברי הסבר

סעיף 8 סעיף 38 לחוק העיקרי מתיר לעוסק לנכות את מס התשומות הכולל במסמכים המפורטים בסעיף ואשר הוצאו לעוסק, כאשר שמו של העוסק מצוין במסמכים כבעל הטובין שבשלהם שולם מס התשומות.

לפי החוק הקיים אין הגבלה לגבי הזמן שבו צריך להתבצע ניכוי מס התשומות. דבר זה מקשה על הברי קורת ואין לו כל הצדקה עניינית, שכן הזכות לגבי מס התשומות איננה מוגבלת לניכוי כלבד; אם אין העוסק חייב במס באותה תקופה, ומשום כך אין לו ממה לנכות את מס התשומות, הוא מקבל החזר של מס התשומות. בהעדר אפשרות למעקב, יכולים להיווצר עיוותים הן לגבי הנישום והן לגבי שלטונות המס.

על כן מוצע להגביל את הזמן שבו ניתן יהיה לבצע את הניכוי לששה חדשים מהיום שבו הוצא לעוסק המסמך הכולל את מס התשומות.

סעיף 9

לפסקה (1):

סעיף 39(א) לחוק העיקרי קובע שאם בתקופת דו"ח כלשהי היה סכום מס התשומות שהעוסק חייב בו לגבי אותה תקופה גדול מסכום המע"מ שהוא חייב בו, יוחזר לו העודף תוך 45 ימים מיום הגשת הדו"ח. מוצע להאריך את התקופה להתחזר העודף במקרים בהם דרושה בדיקת פנקסים או חקירה בחשד שנעברה עבירה על הוראות החוק, שכן בדיקות אלה מצריכות זמן.

לפסקה (2):

כאשר עוסק איננו מנהל ספרים או כשספריו לקויים או כשלא הגיש דו"ח, אין אפשרות לוודא אם אכן מגיע לו עודף מס תשומות שהוא דורש את החזרו. מוצע לאפשר למנהל, לפי שיקול דעתו, לאחר שבדק את הנסיבות שבכל מקרה, שלא להחזיר את עודף מס התשומות.

10. בסעיף 40 לחוק העיקרי, במקום "או ברשימוני יבוא" יבוא "ברשימוני יבוא או
במסמך אחר שאישר המנהל על פי סעיף 38(א)". תיקון סעיף 40
11. בסעיף 40א לחוק העיקרי, במקום "או רשימון היבוא" יבוא "רשימון היבוא או
מסמך אחר שאישר המנהל על פי סעיף 38(א)". תיקון סעיף 40א
12. בסעיף 44 לחוק העיקרי, במקום פסקה (4) יבוא:
" (4) ניכוי מס ששולם באזור אשר שר האוצר קבע שניתן לנכותו כאילו היה
מס תשומות." תיקון סעיף 44
13. בסעיף 47(א) לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
" (1א) קונה שהוא עוסק, שרכש נכסים או שירותים לצורך עסקו או לשימוש
בעסקו, הייב לדרוש מהמוכר חשבונית מס; קונה כאמור הטוען שדרש חשבונית
מס, עליו הראייה." תיקון סעיף 47
14. בסעיף 67(א) לחוק העיקרי, אחרי "למנהל" יבוא "בדרך שקבע שר האוצר". תיקון סעיף 67
15. בסעיף 69(ג) לחוק העיקרי, במקום "שבחשבוניות מס" יבוא "הכלול במסמכים
כאמור בסעיף 38". תיקון סעיף 69
16. בסעיף 74 לחוק העיקרי –
(1) במקום סעיף קטן (א) יבוא:
" (א) לא ניהל חיוב במס, בתקופת פלוגית, פנקסי חשבוניות, או שניהלם
בסטיה מהוראות חוק זה או התקנות על פיו, שהיתה מהותית לענין קביעת

דברי הסבר

רוב הדו"חות מוגשים כיום באמצעות הבנקים.
מוצע לתת לגוהג זה תוקף חוקי, בדרך של הסמכת
שר האוצר לקבוע בתקנות כיצד יוגש הדו"ח.

סעיף 15 סעיף 69(ג) לחוק העיקרי קובע שיש לציין
בדו"ח, בנפרד, את סך כל רכישותיו של
העוסק, את סך כל השירותים שקיבל ואת סכום מס
התשומות הניתן לניכוי שבחשבוניות המס שהוצאו לו.
מס תשומות יכול להיות כלול לא רק בחשבוניות
מס אלא גם ברשימוני יבוא או במסמך אחר שאישר
שר האוצר.

מוצע להוסיף גם כאן (כמו בסעיפים 38, 40 ו-40א)
את מס התשומות שברשימוני יבוא או בכל מסמך
אחר ששר האוצר אישר לענין זה.

סעיף 16
לפסקה (1):

סעיף 74 לחוק העיקרי קובע שהמנהל רשאי לסרב
לקבל דו"ח מחייב במס שאינו מנהל חשבוניות או
כשהוא מנהלם בסטיה מהותית מההוראות, או כשהמס-
מכים שעליהם מבוססים הפנקסים לא נשמרו בהתאם
להוראות.

מס תשומות יכול להיות כלול בחשבונית
10 ו-11 מס, ברשימוני יבוא או במסמך אחר שאי-
שר לענין זה המנהל. בסעיפים 40 ו-40א לחוק העיקרי
נוכרים, בהקשר של מס תשומות, רק חשבוניות מס
או רשימוני יבוא.

מוצע להוסיף גם "כל מסמך שאישר המנהל".

סעיף 12 התיקון המוצע בסעיף 44 לחוק העיקרי
הוא תיקון טכני המתחייב מהוספת הגדרת
"אזור" כמוצע בסעיף 1.

סעיף 13 סעיף 47(א) לחוק העיקרי קובע: "עוסק
מורשה רשאי להוציא לגבי עסקה חייבת
במס חשבונית מס במקום חשבונית עסקה, והוא חייב
לעשות כן לפי דרישת הקונה."

מוצע לחייב קונה שהוא עוסק לדרוש חשבונית
מס, וזאת כדי למנוע אפשרות העלמה מס בדרך של
העלמת קניות.

סעיף 14 סעיף 67(א) לחוק העיקרי קובע שחייב
במס יגיש למנהל דו"ח תקופתי לתקופת
דיווח שקבע שר האוצר.

מחזור העסקאות או המס, או שהמסמכים שעליהם מבוססים הפנקסים לא נשמרו בהתאם להוראות, רשאי המנהל לסרב לקבל דו"חות המתייחסים לשנת המס שבה כלולה תקופת הדיווח שביחס אליה נתגלו הליקויים האמורים; סירב המנהל לקבל דו"ח, יראו את החייב, לענין סעיף 76, כאילו לא הגיש דו"ח."

(2) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) הגשת ערעור או ערר לפי סעיף זה אינה באה במקום הגשת השגה לפי סעיף 82; נדחו הערעור או הערר, יראו את פנקסי החשבונות כבלתי קבילים לענין הערעור על השומה.

(ו) חייב במס שלא הגיש ערעור או ערר לפי סעיף זה, רשאי לערער על הסירוב יחד עם הערעור לפי סעיף 83."

17. אחרי סעיף 77 לחוק העיקרי יבוא:

הוספת סעיף 77א

77א. (א) עוסק הרושם תקבוליו בסרט קופה רושמת, שובר קבלה, חשבונית, ספר פדיון יומי, או תעוד אחר שהוא חייב לנהל על פי הוראות מכוח סעיף 66, ולא רשם בהם תקבול שהיה חייב לרשמו על פי אותן הוראות, יראו את פנקסיו כבלתי קבילים באותה שנת מס, וזולת אם שוכנע המנהל כי היתה סיבה מספקת לאי הרישום.

"אי רישום תקבולים ואי ניהול קופה

(ב) עוסק הרושם הנפקת טובין בתעודת משלוח, בחשבונית או בתיעוד אחר שהוא חייב לנהל על פי הוראות מכוח סעיף 66, ולא רשם בהם הנפקת טובין שהיה חייב לרשמה על פי אותן הוראות, יראו את פנקסיו כבלתי קבילים באותה שנת מס, וזולת אם שוכנע המנהל כי היתה סיבה מספקת לאי הרישום.

(ג) עוסק שפעמיים או יותר בשנת מס אחת או בשנים עשר חדשים רצופים בשתי שנות מס, לא רשם תקבול או הנפקת טובין שהוא

דברי הסבר

כבלתי קבילים לענין הערעור על השומה, וזאת מפני שאין מקום לשוב ולדון גם בבית המשפט באותן סוגיות שהועדה לקבילות פנקסים דנה בהן והחליטה לגביהן.

ההוראות שמוצע להוסיפן לגבי זכויות הערר והרעור זהות להוראות הקיימות בנושא זה בסעיף 130 לפקודת מס הכנסה. התיקון יאפשר האחדת הביצוע של חוק זה עם ביצוע הפקודה.

סעיף 17 אי רישום תקבולים פירושו שפנקסי החשבונות אינם משקפים את מחזור העסקאות הנכון ועל כן יש לפסול את הפנקסים ולשום את העוסק על פי מיטב השפיטה.

ההוראות שמוצע להוסיפן זהות להוראות שבסעיף 145 לפקודת מס הכנסה, והדבר יאפשר האחדת הביצוע.

מוצע לקבוע שהסמכות לסרב לקבל דו"ח כאמור תתייחס לדו"חות לגבי כל שנת המס שבה כלולה תקופת הדיווח שביחס אליה נתגלו הליקויים. זאת מכיון שספרי חשבונות מתייחסים לשנת מס מלאה ולא לתלקים ממנה; משום כך, אין אפשרות לפסול ספרים לגבי תקופת דיווח בת חודש, חודשיים וכו'. כתוצאה לנואי, שאף לה יש חשיבות, יאפשר התיקון האחדת הביצוע של חוק זה עם ביצוע פקודת מס הכנסה.

לפסקה (2):

מוצע לקבוע כי ערר על פסילת הספרים איננו במקום הגשת השגה על שומת מע"מ, וכי מי שלא הגיש ערר לגבי פסילת הספרים על פי סעיף זה איננו מאבד את זכותו לערער על כך יחד עם הערעור על החלטת המנהל בהשגה. אולם, אם הערר או הערעור על פסילת הספרים נדחו, יראו את פנקסי החשבונות

חייב לרשום כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב), ומהן פעם אחת לפחות לאחר שהזהירו המנהל בכתב, חוקה שפנקסיו אינם קבילים גם בשתי שנות המס שקדמו לשנה שבה לא רשם פעמיים תקבול כאמור, או גם בשנת המס שקדמה לשנה הראשונה שבתוך שנים עשר החדשים שבהם לא רשם פעמיים תקבול כאמור, לפי הענין, אף אם דו"חותיו נתקבלו והשומות נערכו לפיהם, זולת אם שוכנע המנהל כי היתה סיבה מספקת לאי הרישום.

(ד) על החלטת המנהל לפי סעיפים קטנים (א) עד (ג), ניתן לערער על פי סעיף 83 כאילו היתה החלטה בהשגה, תוך 60 ימים מיום שנמסרה ההודעה.

(ה) עוסק החייב בניהול סרט קופה רושמת על פי חוק זה או תקנות על פיו ולא ניהלו, יראו את פנקסיו כבלתי קבילים.

תיקון סעיף 82

18. בסעיף 82 לחוק העיקרי —

(1) בסעיף קטן (א), אחרי "בכתב" יבוא "מנומק";

(2) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) מי שערך את השומה לא יחליט בהשגה עליה.

(ו) אין בהגשת השגה כדי לגרוע מסמכויות המנהל על פי הוראות אחרות בחוק זה."

תיקון סעיף 87

19. בסעיף 87 לחוק העיקרי, בסופו יבוא "ואולם אם הורה המנהל על בדיקת פנקסיו של חייב במס או הוחל בחקירה נגד החייב במס או הוגש נגדו כתב אישום — יחולו על העודף הוראות סעיף 39, לפי הענין, כאילו עודף המס היה מס תשומות."

תיקון סעיף 88

20. בסעיף 88(ב) לחוק העיקרי, בסופו יבוא "ואולם אם הורה המנהל על בדיקת פנקסיו של חייב במס או הוחל בחקירה נגד החייב במס או הוגש נגדו כתב אישום; נתקיים אירוע כאמור — יחולו על העודף הוראות סעיף 39, לפי הענין, כאילו עודף המס היה עודף מס תשומות."

דברי הסבר

שומה כי מס שולם ביתר, יוחזר העודף תוך 45 ימים לאחר גמר ההליכים אם לא נוכח כמס תשומות. סעיף 88 לחוק העיקרי קובע שניתן לשלם את המס המגיע לתקופת דיווח גם על פי דו"ח ארעי; והיה אם המס על פי דו"ח ארעי גבוה מסכום המס המגיע על פי דו"ח תקופתי שהוגש לאחר מכן, יוחזר העודף תוך 45 ימים מהגשת הדו"ח התקופתי.

מוצע להוסיף בשני הסעיפים האמורים הוראות שלפיהן, אם הורה המנהל על בדיקת פנקסיו של החייב במס או שהחלה חקירה משטרתית בחשד לביצוע עבירה על החוק, תוארך התקופה להתזרת העודף, לפי ההוראות שהוצעו בסעיף 9 לעיל לגבי מס תשומות.

סעיף 18 לחוק העיקרי קובע את הליכי ההשגה על שומה. מוצע לאמץ לענין זה מספר הוראות דקיימות בפקודת מס הכנסה כמפורט להלן:

- (1) בהשגה יבטיחו הנימוקים שעליהם היא מבוססת;
- (2) מי שערך את השומה לא יחליט בהשגה;
- (3) אין בהגשת ההשגה כדי לגרוע מסמכויות שונות של המנהל, כמו הסמכות לדרוש פרטים נוספים, דו"חות נוספים, אישור רואה חשבון, סמכויות חיפוש, תפיסה וכיוצא באלה.

סעיף 87 לחוק העיקרי קובע שאם התברר 19 ו-20 בהליכים של קביעת מס, שומה או תיקון

תיקון סעיף 91 21. בסעיף 91 לחוק העיקרי, בסופו יבוא "והמנתל רשאי שלא להחזיר את עודף המס או את עודף מס התשומות השנוי במחלוקת".

החלפת סעיף 93 22. במקום סעיף 93 לחוק העיקרי יבוא:

"הגדרות 93. בפרק זה —

"הפרשי הצמדה וריבית" — תוספת לסכום שמדובר בו השווה לסכום האמור כשהוא מוכפל בשיעור עליית המדד בתקופה הנדונה, בתוספת של 4% לשנה על הסכום המוצמד כאמור;

לענין זה —

"מדד" — מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

"שיעור עליית המדד", בתקופה פלונית — ההפרש בין המדד שהתפרסם לאחרונה לפני סוף התקופה (להלן — המדד החדש) לבין המדד שהתפרסם לאחרונה לפני תחילת התקופה (להלן — המדד היסודי), מחולק במדד היסודי."

תיקון סעיף 95 23. בסעיף 95 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) הגשת ערעור או ערר לפי סעיף זה אינה באה במקום הגשת השגה על פי סעיף 82; נדחו הערעור או הערר, יראו את פנקסי החשבונות ככלתי קבילים לענין הערעור על השומה.

(ה) חייב במס שלא הגיש ערעור או ערר לפי סעיף קטן (ב), רשאי לערער על החלטת המנהל על פי סעיף זה יחד עם הערעור לפי סעיף 83."

תיקון סעיף 100 24. בסעיף 100 לחוק העיקרי, אחרי "לוותר על" יבוא "כפל מס".

דברי הסבר

ההוראות שמוצע להוסיפן הוות להוראות הקיימות בקשר לאותם ענינים בפקודת מס הכנסה. קביעת גה לים זהים בשני החוקים תאפשר האחדת הבריצוע.

סעיף 24 50(א) לחוק העיקרי קובע כי אם אדם שאיננו רשאי להוציא חשבונית מס הוציא חשבונית מס, הוא יהיה חייב בתשלום כפל המס.

סעיף 100 לחוק העיקרי מסמיך את המנהל לוותר על קנס, הפרשי הצמדה, ריבית והוצאות, או להפחיתם, מטעמים מיוחדים שיירשמו.

בית המשפט המחוזי בבאר-שבע פסק שכפל המס איננו בבחינת קנס, ועל כן אין סמכות לוותר עליו, אף אם ישנם טעמים מיוחדים לעשות כן.

מוצע להחיל את הסמכות לוותר גם לגבי החיוב לשלם כפל מס.

סעיף 21 91 לחוק העיקרי קובע: "הוגשו השגה או ערעור, רשאי המשיג או המערער שלא לשלם את המס השנוי במחלוקת."

מוצע להחיל הוראה זו גם בכיוון ההפוך, דהיינו, על סכומים שהעוסק טוען שמגיעים לו כמס תשומות ויש על כך מחלוקת עם המנהל.

סעיף 22 מוצע לגסח מחדש ובצורה ברורה יותר את ההגדרה של "הפרשי הצמדה וריבית".

סעיף 23 95(ב) לחוק העיקרי קובע שניתן לערער על החלטת המנהל להטיל קנס בשל אי ניהול פנקסי חשבונות ורשומות או ניהולם בסטייה מהותית מההוראות; הערעור יכול שיהיה לבית המשפט המחוזי או לוועדה לקבילות פנקסים.

מוצע לקבוע שניתן לצרף לערעור על השומה, גם ערעור על הטלת הקנס. כן מוצע לקבוע שהגשת ערר על הטלת הקנס איננה באה במקום השגה על השומה.

"(ג) (1) שולם לענין חוק זה סכום כלשהו שיש להחזירו והוראות סעיפים קטנים (א) או (ב) אינם חלים לגביו, ייוספו לסכום, אם הוחזר לאחר 30 ימים מיום תשלומו, הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו.

(2) תביעה להחזיר סכום כאמור בפסקה (1) ניתן להגיש למנהל בכתב, תוך שנויים מיום תשלום הסכום."

106. היה לחבר בני-אדם חוב המגיע לאוצר המדינה לפי חוק זה והוא התפרק או העביר את נכסיו ללא תמורה או בתמורה חלקית בלי שנותרו לו אמצעים לסילוק החוב, ניתן לגבותו ממי שקיבל את הנכסים בנסיבות האמורות; ובלבד שלא יגבו ממי שקיבל את הנכסים יותר ממחיר הנכסים שקיבל ללא תמורה או מההפרש שבין התמורה החלקית ששילם לבין מחיר הנכסים."

"גביה בעקבות פירוק או העברת נכסים

106א. נפטר עוסק שאילולא נפטר היה בר חיוב לגבי תקופת דיווח כלשהי, יהיה נציגו החוקי חייב בתשלום המס שאותו עוסק היה חייב בו אילו לא נפטר, וכן יהיה אחראי לעשיית כל דבר שהעוסק היה אחראי לעשייתו על פי חוק זה אילו לא נפטר, ובלבד שסכום המס שיתחייב בו על פי סעיף זה לא יעלה על שווי העזבון של הנפטר, לאחר שינוכו ממנו חובותיו של הנפטר שיש לגביהם קדימות על פני

"גבייה לאחר פטירתו של עוסק

דברי הסבר

הועדה הציבורית שגיבשה את עקרונות הרפורמה במיסוי הישיר בשנת 1975. אולם, מספר שנים לאחר חקיקתה, בוטלה ההוראה שבפקודת מס הכנסה, לאחר שהתברר כי היא מהווה תמריץ שלילי הן לענין הצהרת אמת והן לענין תשלום המס במועד. זאת, משום שכאשר הריבית והפרשי הצמדה מותרים בניכוי, נשחק המס המשתלם באיחור. מאותן סיבות מוצע לבטל גם את ההוראה שבסעיף 106 הקיים.

ב. אדם שקיבל נכסים ללא תמורה או בתמורה חלקית בנסיבות של פירוק, חזקה עליו שידע כי הדבר נעשה על מנת למנוע את גביית המס על ידי מימוש הנכסים. מוצע לגבות ממנו את החוב המגיע לאוצר המדינה, ובלבד שלא יגבו ממנו סכום העולה על טובת הנאה שהיתה לו בקבלת הנכסים ללא תמורה או בתמורה חלקית.

27 סעיף הוראה זוהי לזו המוצעת כאן, מצויה בסעיף 120 לפקודת מס הכנסה והיא מונעת אי הבנות.

25 סעיף מוצע להוסיף הוראה שתתייחס למקרים שבהם יש להחזיר סכומים שאינם בגדר מס או מס תשומות, כמו סכומי ערבו, פקדונות וכיוצא בזה, שהעוסק נדרש לשלם ויש להחזירם לו. לפי ההצעה תחול חובת תשלום הפרשי הצמדה וריבית בשל סכומים כאמור שלא הוחזרו תוך 30 ימים מיום תשלומם, החל מיום התשלום ועד יום החזרו. בכך תיווצר הקבלה בין זכויותיו של העוסק לזכויותיה של רשות המס.

סעיף 26

א. סעיף 106 לחוק הקיים קובע:

"ריבית והפרשי הצמדה — הוצאה לענין מס הכנסה 106. הפרשי הצמדה וריבית ששולמו בשל המס שהתחייב בו חייב במס, למעט חייב במס שחייב לנהל פנקסי חשבונות ולא ניהלם או שניהלם בסטיה מהותית מהוראות חוק זה או מהתקנות על פיו, יוכרו כהוצאה לענין פקודת מס הכנסה." הוראה זו נחוקה בעקבות הוראה דומה בפקודת מס הכנסה (סעיף 17(10)) אשר נחקקה על פי המלצת

המס; לענין זה, "נציג חוקי" — מנהל העובון, היורשים או חליף אחר של הנפטר.

תיקון סעיף 109 28. בסעיף 109(א)(2) לחוק העיקרי, הסיפה המתחילה במלים "לענין זה" — תימחק.

תיקון סעיף 113 29. בסעיף 113 לחוק העיקרי —

(1) בסעיף קטן (א), במקום "מנהל פנקסים" יבוא "מנהל פנקסי חשבונות או רשומות כפי שנקבע";

(2) בסעיף קטן (ג), במקום "חמישה עשר יום" יבוא "שלושים ימים";

(3) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) הגשת ערעור או ערר לפי סעיף קטן (ב) אינה באה במקום השגה על פי סעיף 82; גדרו הערעור או הערר יראו את פנקסי החשבונות כבלתי קבילים לענין הערעור על השומה.

(ה) חייב במס שלא הגיש ערעור או ערר על פי סעיף קטן (ב), רשאי לערער על התראת המנהל או על החלטתו לפי סעיף זה יחד עם הערעור לפי סעיף 83."

תיקון סעיף 115 30. בסעיף 115(א) לחוק העיקרי, המלים "העומד לעזוב את הארץ" — יימחק, במקום "להגיש דו"ח תקופתי מיוחד" יבוא "להגיש דו"ח שנדרש להגישו", ובמקום "להורות על עיכוב יציאתו מן הארץ" יבוא "לתת צו, אף שלא בפניו, על עיכוב יציאתו מהארץ ועל עיקול רכושו".

ד ב ר ר י ה ס ב ר

גם תיקון זה בא על מנת להקל על האחדת הביצוע של חוק זה עם ביצועה של פקודת מס הכנסה.

סעיף 28

סעיף 115(א) לחוק העיקרי קובע:

"(א) נדרש חייב במס העומד לעזוב את הארץ לשלם את המס המגיע ממנו או לתת ערובה לתשלומו או להגיש דו"ח תקופתי מיוחד, ולא עשה כן, רשאי בית משפט השלום, במקום מושבו או במקום עסקו של החייב, על פי בקשת המנהל, להורות על עיכוב יציאתו מהארץ עד למילוי תנאים שקבע."

מוצע לאפשר בקשת עיכוב יציאה מהארץ גם אם אין אפשרות להוכיח שהחייב עומד לעזוב את הארץ, שכן תנאי זה מכביד ומיותר. לא תמיד יודעים שלטונות המס אם אדם עומד לעזוב את הארץ, ואם הם יודעים — עד שיפעלו לעיכוב יציאתו, קרוב לוודאי שיאחרו את המועד.

כמו כן מוצע לאפשר נקיטת צעד זה לאו דווקא בהקשר של דו"ח תקופתי מיוחד, אלא לגבי כל דו"ח שהחייב נדרש להגישו ולא מילא אחר הדרישה.

סעיף 28 סעיף 109 לחוק העיקרי דן בסמכויותיו של המנהל לערוך חיפושים, להפוס טובין שיש חשד שנעברה בהם או לגביהם עבירה על החוק העיקרי, ולערוך חקירות.

על פי הסיפה לפסקה (2) בסעיף 109(א) נקבע שטובין שרכישהם לא נרשמה בפנקסי החשבונות ייראו כטובין שנעברה לגביהם עבירה וניתן לתפסם.

הוראה זו הופכת למיותרת בעקבות ההצעה לתקן את סעיף 117, שהוא סעיף העונשין, ולקבוע כעבירה גם החזקת טובין שלא נרשמו בפנקסי החשבונות.

סעיף 29 סעיף 113 לחוק העיקרי קובע כי מי שאינו מנהל פנקסים או שהוא מנהלם בסטייה מהותית מההוראות, יתרה בו המנהל, ואם לא תוקן הפגם רשאי המנהל לאסור על אותו אדם להוציא חשבוניות מס. על התראת המנהל או על החלטתו לאסור הוצאת חשבוניות ניתן לערער תוך חמישה עשר ימים.

מוצע להתאים את המינוח לזה שבפקודת מס הכנסה וכן מוצע להאריך את המועד להגשת ערעור מחמישה עשר ימים לשלושים ימים.

(1) בסעיף קטן (א) —

(א) בפסקה (7), אחרי "על פי סעיפים" יבוא "74" ובסופה יבוא: "לענין זה, "קביעה סופית" — קביעה על פי הסעיפים האמורים שלא הוגש עליה ערעור או ערר או שהערעור או הערר שהוגשו — נדחו";

(ב) במקום פסקאות (10) ו-(11) יבוא:

"(10) החזיק בטובין שהוא עוסק במכירתם ושרכישתם לא נרשמה בפנקסי החשבונות כפי שנקבע;

(11) מי שחייב ברישום מכירותיו בסרט קופה רושמת, בשובר קבלה, בחשבונות, בספר פדיון יומי או תיעוד אחר על פי הוראות סעיף 66, ולא רשם בהם קניה או מכירה שהיה חייב לרשמה על פי אותן הוראות;

(12) לא הוציא חשבונית מס למרות שהיה חייב להוציאה;

(13) הוציא חשבונית מס ולא שילם במועד את המס הכלול בה;

(14) לא דרש חשבונית מס שהיה חייב לדרשה."

(2) בסעיף קטן (ב) —

(א) ברישה, המלים "או הפר כמפורט להלן הוראה מהוראות חוק זה או התלנות על פיו בכוונה כאמור" — ימחקו;

(ב) אחרי פסקה (4) יבוא:

"(5) הוביל ביודעין טובין שאין עמם תעודת משלוח או חשבונית."

דברי הספר

(3) אי רישום מכירות במסמכים שהחייב במס מנהלם.

ג. העבירות המנויות בסעיף 117(א) דינן מאסר שנה. העבירות המנויות בסעיף 117(ב) דינן מאסר שלוש שנים.

פסקה (10) בסעיף 117(א) קובעת כעבירה הובלת טובין שאין עמם תעודת משלוח או חשבונית. מוצע להעביר פסקה זו מסעיף קטן (א) לסעיף קטן (ב) ובכך לקבוע שההתייחסות של החוק להובלת טובין ללא תעודת משלוח או חשבונית, היא כאל מעשה שנעשה בכוונה להתחמק מתשלום מס, והעונש עליו הוא בהתאם.

ד. הרישה של סעיף 117(ב) אומרת:

"עבר אדם עבירה מן המפורטות בסעיף קטן (א) מתוך כוונה להתחמק מתשלום מס, או עשה מעשה אחר מתוך כוונה כאמור או עבר עבירה מן המפורטות להלן, או הפר כמפורט להלן הוראה מהוראת חוק זה או על פיו בכוונה כאמור, דינו מאסר שלוש שנים..."

מוצע גם להבדיר שהשופט רשאי להוציא צו עיכוב יציאה ועיקול רכוש גם שלא בנוכחותו של החייב.

סעיף 31

א. סעיף 117(א)(7) לחוק העיקרי קובע עונש למי ש"לא ניהל פנקסי חשבונות או רשומות אחרות שהיה עליו לנהל, או נקבע בקביעה סופית על פי סעיפים 95 או 113 שניהלם בסטיה מהותית מן ההוראות".

מוצע להגדיר את הביטוי "קביעה סופית" כקביעה שלא הוגשו עליה השגה או ערעור או אם הוגשו — כאשר ניתן פטק דין שאין עוד עליו ערעור.

ב. מוצע לקבוע גם את המעשים והמתדלים שלהלן כעבירות, היות ויש להם חשיבות רבה לענין קביעת מחזור העסקאות של העוסק וסכום המס שהוא חייב בו:

(1) החזקת טובין שרכישתם לא נרשמה בפנקסי החשבונות;

(2) אי הוצאת חשבונית מס שחייבים בהוצאתה;

32. אחרי סעיף 117 לחוק העיקרי יבוא:

117א. (א) מי שהעביר את נכסיו לאחר בלא שהעביר את השליטה בהם, מתוך כוונה למנוע גביית מס שהיה חייב בו או שהוא עתיד להתחייב בו, ובמעביד שהוא חברי בני-אדם — מי שהביא להעברה כאמור, דינו — מאסר שנתיים.

"העברת נכסים בכונה למנוע השלום מס"

(ב) חילק אדם מנכסי חברה בין חברה מתוך כוונה למנוע גביית מס שהחברה חייבת בו או שהיא עתידה להתחייב בו, דינו — מאסר שנתיים, ובלבד שאם הוטל קנס, לא יעלה סכום הקנס על סכום החוב.

33. בסעיף 121(א) לחוק העיקרי, במקום הסיפה המתחילה במלים "אם היועץ המשפטי לממשלה ציווה" יבוא "בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה או מי שהוא הסמיך לכך".

34. במקום סעיף 126 לחוק העיקרי יבוא:

126. (א) הסכומים שנקבעו בסעיפים 31(3) ו-35 או לפיהם יוגדלו ב-1 בינואר, 1 באפריל, 1 ביולי ו-1 באוקטובר של כל שנה (להלן — יום ההתאמה) לפי שיעור עליית המדד מן המדד שפורסם לאחרונה לפני יום ההתאמה הקודם עד המדד שפורסם לאחרונה לפני יום ההתאמה; סכום שהוגדל כאמור יעוגל לשקל החדש הקרוב.

"הצמדה"

(ב) קבע שר האוצר סכום לפי סמכותו כאמור בסעיפים 31(3) או 35 בין שני מועדי התאמה, לא תיעשה לגבי אותו סכום התאמה ביום ההתאמה הקרוב לאחר תחילת תקפה של הקביעה, והתאמתו ביום ההתאמה שלאחר מכן תיעשה לפי שיעור עליית המדד מן המדד שפורסם לאחרונה לפני אותה קביעה.

דברי הסבר

לקחת כופר כסף אלא אם היועץ המשפטי לממשלה שלח ציווה על עיכוב הליכי המשפט.

מאחר שאין הגדרה למונח "עיכוב הליכים" ניתן לחשוב שהכוונה היא לעיכוב הליכים כמשמעותו בסעיף 231 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב—1982. אולם עיכוב הליכים זה אינו מתאים לענין הכופר; שכן הוא אינו מהווה סוף פסוק וניתן לחזור ולחדש את ההליכים בתוך שנה — כאשר מדובר בעוון, ותוך חמש שנים — כשמדובר בפשע; ואילו המרת אישום בכופר מסיימת את ההליך הפלילי.

בית המשפט העליון בפסק דינו בע"פ 835/79 (פ"ד ל"ד, חלק רביעי, עמ' 548) העיר כי לדעתו המלים "כמפורט להלן" המופיעות אחרי "העבירות המפורטות להלן" הן מיותרות ומכבידות על הפרשנות; בעקבות פסק דין זה מוצע לתקן את נוסח הסעיף.

32. מוצע להוסיף סעיף עונשין לגבי העברת נכסים לאדם אחר מתוך כוונה להמנע מתשלום מס.

33. סעיף

סעיף 121(א) לחוק העיקרי קובע:

"(א) עבר אדם עבירה לפי חוק זה או התקנות לפיו או נחשד בה, רשאי המנהל, בהסכמת אותו אדם, לקחת מידו כופר כסף בסכום שלא יעלה על הקנס הגבוה ביותר שניתן להטיל בשל אותה עבירה, ומשעשה כן יופסק כל הליך משפטי לענין העבירה; אולם אם הוגש כתב אישום אין

34. סעיף 126 לחוק העיקרי קובע שיש להתאים פעם בשנה את הסכומים שנקבעו בסעיפים 31(3) ו-35, לפי עליית המדד.

סעיף 31(3) לחוק העיקרי קובע את הסכום שכאשר סך כל מחיר העסקאות של עוסק זעיר נמוך ממנו יהיו העסקאות שלו פטורות ממס;

(ג) בסעיף זה, "מדד" — מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

תיקון סעיף 128

35. בסעיף 128 לחוק העיקרי —

- (1) בסעיף קטן (א), אחרי "עסקה שעשה שותף" יבוא "בשותפות רשומה";
- (2) בסעיף קטן (ב), במקום "הוקמה שותפות" יבוא "עסקה שנעשתה בידי שותפות שאיננה רשומה, או בידי שותפות שהוקמה" ובסופו יבוא "ביקשו כאמור, יראו אותנו כאחראים, ביחד ולחוד, לכל חובה, חוב, מצעה או מהדל";
- (3) בסעיף קטן (ג), אחרי "מתן דו"ח" יבוא "החזר מס יתר, עודף מס תשומות ואחריות שותפים" ובמקום "בסעיף קטן (ב)" יבוא "בסעיפים קטנים (א) ו-(ב)".

הוספת סעיף 137א

36. אחרי סעיף 137 לחוק העיקרי יבוא:

- 137א. (א) הוכח להנחת דעתו של המנהל כי עוסק הפסיק כליל את עסקיו או העביר את הבעלות על עסקו לאחר, ונשאר ברשותו נכס, יהא דינו של אותו נכס בתום ששה חדשים מיום ההפסקה או ההעברה כדין נכס שנעשה בו שימוש לצורך עצמי.
- (ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על נכסים עסקיים שמחירם הכולל פחות מן הסכום שנקבע בסעיף 31(3) או על פיו.

"דין נכס עסקי לאחר הפסקת פעילות"

תיקון סעיף 141

37. בסעיף 141 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) מבלי לגרוע מהוראת סעיף 80, מסמך לענין חוק זה יומצא בדרך שנקבעה בתקנות."

דברי הסבר

שלטונות המס לבין העוסקים, ולעיתובים בביצוע החוק.

ב. התיקון המוצע לסעיף קטן (ג) גועד להסמיך את השר לקבוע הוראות גם בקשר להתחזר מס יתר, עודף מס תשומות ואחריות שותפים.

סעיף 36 מוצע כי נכס שנשאר ברשותו של עסק שהפסיק לנהל עסקים במשך ששה חדשים ייראה כנכס שנעשה בו שימוש לצורך עצמי ויחוייב במס בהתאם לכך.

תקופה של חצי שנה היא תקופה סבירה לחיסול עסק ומכירת הנכסים העסקיים, והיא גם סבירה לצורך התחשבות שלטונות המס עם הנישום. תקופה ארוכה יותר תכביד מאוד על אפשרות המעקב, וכתוצאה מכך יכול שייגרם לאוצר הפסד מס.

סעיף 37

סעיף 141(א) קובע:

"(א) מסמך שיש להמציאו לענין חוק זה ולא נקבעה דרך המצאתו, ניתן להמציאו ביד או לשלחו בדואר."

סעיף 35 לחוק העיקרי קובע את הסכום לסך כל השכר השנתי שמעלים מלכ"ר לעובדיו, שכאשר מלכ"ר איננו מגיע אליו הוא פטור ממס.

הצמדת פעם בשנה איננה יכולה לשקף ערכים ערכניים ועל כן מוצע לקבוע שהסכומים האמורים יתאמו ארבע פעמים בשנה.

סעיף 35

סעיף 128(ב) לחוק העיקרי קובע:

"(ב) הוקמה שותפות לביצוע עסקה פלונית, או נעשתה עסקה בידי כמה עוסקים במשותף, לא יראו אותה כעסקה של שותפות אלא כשל כל שותף או עוסק לחוד, לפי חלקו, זולת אם ביקשו השותפים להירשם כעוסק אחד."

א. מוצע לקבוע שכאשר השותפים, שאינם בגדר שותפות רשומה, ביקשו להירשם כעוסק אחד, יראו את כולם, ביחד ולחוד, כאחראים לביצוע החוק ולהובות הנובעות מהחוק; וזאת משום שהעדר הוראות בדבר חלוקת הגטל, והזכויות של השותפים בשותפות בלתי רשומה גורם לויכוחים בין

38. אחרי סעיף 143 לחוק העיקרי יבוא:

143א. (א) מי שרשאי לייצג נישום כאמור בסעיף 236 לפקודת מס הכנסה רשאי לייצג חייב במס על פי חוק זה, פרט לייצוג בקשר להוראות הכלולות בפרק ט"ז.

רשות לייצג חייב במס

(ב) הוראות סעיפים 236 עד 236ט לפקודת מס הכנסה יחולו לענין ייצוגו של חייב במס.

39. בסעיף 144 לחוק העיקרי, אחרי "הוראות סעיפים" יבוא "39(ב)", במקום "80, 82, 85 עד 88" יבוא "81 עד 89", אחרי "104" יבוא "122", במקום "141" יבוא "140" עד "145, 149", אחרי "150" יבוא "152, 156, 162 עד 162ב" ובמקום "171" יבוא "171, 198, 204 ו-231ג".

דברי הסבר

להלן נוסח הסעיפים מפקודת המכס שמוצע להחילם:
סעיף 139(ב):

"(ב) טובין באריזה שיובאו בדואר ונמצא שאינם מתאימים לפרטים הכתובים בהצהרה שבטופס או שבתווית יהיו נתונים לחילוט."

"המכס על טובין מוחסנים ישולם תוך שנה

81. טובין חבי מכס המוחסנים במחסן רשוי, המכס עליהם ישולם תוך שנה אחת מיום שהוחסנו לראשונה, אם לא הרשה המנהל להתייבסם תקופה ארוכה יותר; לא שולם המכס תוך הזמן האמור, מותר למכור את הטובין ויש לעשות בדמי המכס כפי שנקבע; היו הטובין דבר האבד, לדעת המנהל, רשאי המנהל למכרם גם לפני תום התקופה האמורה."

"הסר בטובין מוחסנים

84. נמצא חסר באות האריזות של טובין שיובאו והוחסנו, ואין לתלות את החסר בכליה טבעית או בסיבה כשרה אחרת, יהא בעל רשיון המחסן חב, לפי דרישה בכתב מאת גובה המכס, לשלם כפל המכס החל על כמותם או על שווים של הטובין כפי שהוחסנו לראשונה."

"טובין שאינם שווים במכס החל עליהם

89. (א) המנהל רשאי להביא לירי השמדת טובין מוחסנים אם לפי דעת גובה המכס אין הם שווים במכס החל עליהם, ורשאי הוא לוותר על המכס.

(ב) בעל טובין שהושמדו ישלם לבעל רשיון המחסן, או לגובה המכס אם היו הטובין במחסן המכס, את כל התשלומים החלים עליהם ושאין מכס."

לא לגבי כל מסמך שנזכר בחוק נקבע שיש להמי ציאו. מוצע להחליף את ההוראה הקיימת בהוראה רחבה שתתייחס לכל מסמך לענין החוק, ולאפשר קביעת דרך המצאתו בתקנות.

סעיפים מוצע להוסיף לחוק העיקרי סעיף שיקבע 38 ו-46 מי רשאי לייצג חייבי מס, ולאמץ, לענין זה, את ההוראות שבסעיפים 236 עד 236ה לפקודת מס הכנסה, הקובעים מי כשיר להיות יועץ מס, וכן הוראות בדבר רישום יועץ מס בפנקס יועצי מס, מחיקת רישום כאמור ואיסור ייצוג לשעה.

מוצע שמי שהוא יועץ לענין פקודת מס הכנסה יהיה גם יועץ מס לענין חוק מס ערך מוסף; אולם, היות ומי שנעשה יועץ לפני חקיקת החוק העיקרי לא נדרש להוכיח את ידיעותו בחוק מע"מ בבחינה, מוצע לקבוע תקופת מעבר של שנתיים לאלה מיועצי המס שנרשמו לפני חקיקתו של חוק מס ערך מוסף. בתוך התקופה האמורה יצטרכו יועצי מס אלה לעבור השתלמות בחוק מס ערך מוסף, ואם לא יעשו כן – לא יוכלו לייצג חייבי מע"מ.

סעיפים סעיף 144 לחוק העיקרי מחיל מספר הוראות 39 ו-42 אות ביצוע מפקודת המכס לגבי מס ערך מוסף. מוצע להחיל על מע"מ הוראות נוספות מפקודת המכס.

ההוראות שמוצע להוסיפן הן הוראות ביצוע לגבי טובין מיזבאים והן מתאימות גם לגבי מע"מ המוטל על יבואם של הטובין שעליהם חל המכס. בהעדר החלת ההוראות לגבי כל מסי היבוא (גם לגבי מס קניה כמוצע בסעיף 42) יוצא שכאשר שלושת המסים חלים על יבוא של טובין מסויימים, ניתן לפעול רק לגבי הבטחת תשלום המכס.

"הנחת צורת אניה"

122. צידת אניה שהטעינה ממהסן בלי תשלום מכס, או בהישבון, תישאר חתומה בחותם המכס כל זמן שהאניה היא בנמל או במקום אחר בישראל, או כל זמן שהיא עוברת מנמל או במקום אחר בישראל למשנהו עד להפלטת הספינה למסע חוץ.

"ענייה כפויניו שיובאו כשהם פטורים ממכס"

141. (א) טובין שיובאו לארץ כשהם פטורים ממכס מחמת זינתם רכוש של צבא-הגנה לישראל או של פקיד קונסולרי, סוכן מסחרי, חברה, פירמה או כל מוסד או אדם אחר שהיו אותה שעה, לפי כל חיקוק ברישיון בעניני מכס, בעלי זכות יתר ליבא טובין אלה בלי מכס, והוצאו הטובין לרשותם של חברה, פירמה, מוסד או אדם אחר שאינם זכאים ליבא אותם טובין בלי מכס, יבדגו בהם לפי כללים אלה:

(1) היה המכס לפי תעריפו בשעת הוצאה מכס לפי הערך, יהיו הטובין חבים במכס לפי הערך על ערכם בשעת הוצאה ומכס זה יוטל עליהם;

(2) היה המכס לפי תעריפו בשעת הוצאה מכס לפי שיעור קצוב, והוכח להנפת דעתו של המנהל, כי מצב הטובין בין הורע מיום שיובאו, יהיו חבים בסכום שהוא ביחס לערכם בשעת הוצאה כחיס שבין הסכום שיש להטיל לפי אותו שיעור קצוב לבין ערכם בשעת ייבואם ומכס זה יוטל עליהם: לא הוכח כאמור, יהיו חבים במכס לפי השיעור הקצוב שנקבע להם ומכס זה יוטל עליהם.

(ב) כל המוציא טובין כאמור בסעיף קטן (א), ימסור למנהל פרטים על כך וישלם את המכס העשוי לחול עליהם לפני הוצאתם.

(ג) שר האוצר רשאי לפטור מהמכס החל לפי סעיף זה, מכולו או ממקצתו, ובתנאים שקבע, מכונית נוסעים שנציג דיפלומטי או נציגות דיפלומטית של מדינה אחרת העבירה אותה לזולתם, במידה שאותה מדינה גומלת פטור כזה למדינת ישראל.

דוגמאות

142. דוגמאות קטנות מתוך צובר של טובין הנתון לפיקודו של רשות המכס מותר, לפי תנאים שנקבעו, למסור בלי תשלום מכס.

שינוי בהסכם אגב שינוי במכס

143. אם לאחר שהוסכם על מכירתם או על מסירתם של טובין כשהמכס עליהם משולם, ולפני שנרשמו הטובין לצריכה בארץ, חל במכס הנגבה שינוי הנוגע לאותם טובין, יהא ההסכם נתון לתנאים שלהלן, אם אין בו הוראה אחרת מפורשת בכתב:

(1) היה השינוי הטלת מכס חדש או הגדלת המכס הקיים, יכול המוכר, לאחר ששילם את המכס החדש או המוגדל, לתוסף את ההפרש על המחיר המוסכם;

(2) היה השינוי ביטול המכס או הקטרתו, יכול הקונה לנכות מן המחיר המוסכם את ההפרש שבא מתחת השינוי.

מעד ייבואם של טובין

144. מקום שהיה דרוש, לענין דיני המכס, לקיבוע בדיוק אימתי חלה שעת ייבואם של טובין, יראו כשעת הייבוא את זמן כניסתה של האניה המביאה את הטובין לתחומי איתו נמל שבו יש למסור, לפי הסדר הראוי, תסקיר על האניה ולפזיק את הטובין; ואם יובאו הטובין שלא בדרך הים, יראו כשעת הייבוא את הזמן שבו חצו הטובין את הגבול.

גיבוי המכס

145. למדינה יהיה עכבון ראשון ועדיף על טובין הנתונים לפיקוח רשות-המכס, יהא נשגרים אשר יהא, להבטחת תשלום המכס והתשלומים החלים עליהם, יהא החייב בתשלוםם אשר יהא, והקנסות שתשלומם על השוגר או על הנשגר.

"המנהל רשאי ליטול טובין בתשלום ערכם המוצהר או ליטול מכס בעין"

149. (א) מקום שהמכס הוא לפי הערך ויש למנהל יסוד להגות שהערך המוצהר על ידי היבואן או על ידי סוכנו הוא נמוך מדי, רשאי המנהל ליטול את המכס בעין, או ליטול, במסירת מודעת תחילה ליבואן או לסוכנו, את הטובין בתשלום ערכם כאמור ותוספת של חמישה אחוזים.

(ב) תשלום הערך המוצהר, כאמור, והחזרת המכס ששולם על הטובין, ייעשו תוך שלושים יום לאחר הצהרתו של היבואן או של סוכנו.

"אין החורה עקב שינוי במכס"

152. הוקטן סכום המכס המשתלם על הפץ מסיים מחמת שרשות-המכס שינתה מדרכה בסי-

לרבות תקנות המסמיכות פקיד מכס לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה הדרושה למנהל, כדי לקבוע אם שולם מכס על הטובין שעליהם הוגשה התביעה או אם נדחה תשלומם וכי יגיש לו פנקסי תשכונות או כל תעודה אחרת בנוגע לאותם טובין."

"עובה המכס רשאי לדרוש הכחות נוספות אי רשמון נכון"

198. רשאי גובה המכס לדרוש מבעל טובין שיוכית בהצהרה או בהגשת תעודות שהוא בעל הטובין, כטענתו, ושתיאורם או רישומם לשם תשלום מכס או למטרות שבגללן נתבע פטור ממכס הם כהלכה, ורשאי גובה המכס לסרב למסור את הטובין או להתיר כל רשמון עליהם עד שתובא לפניו הוכחה כאמור."

"חילוט טובין"

204. ואלה טובין שיהולטו למדינה:

- (1) טובין מוברחים;
- (2) טובין שיובאו בהפרת איסור, הגבלה או הסדר; ואולם טובין שייבואם נאסר או הוסדר לפי צו ושנשלחו לשם ייבואם לישראל לפני שנודע לשולח דבר הצו ולפני שעבר זמן סביר כדי שהידיעה תגיע לנמל השליחה, אין לחלטם אלא יש לייצאם בחזרה או לעשות בהם בדרך שיאשרנה המנהל, הכל לפי ראות עיני המנהל;
- (3) טובין שיובאו בכלי שיט או בכלי הור בלה האסורים בייבוא טובין;
- (4) טובין חבי מכס שנמצאו בכלי שיט או בכלי הובלה השוהים באחד המקומות שלא כדין;
- (5) טובין שנמצאו בכלי שיט או בכלי הור בלה לאחר שהגיעו לנמל או למקום אחר והטובין לא פורטו, או לא נזכרו, במצהרי כניסה או בהצהרה ואינם מטען-לואי של הצוות או של הנוסעים, ולא ניתן עליהם הסבר להנחת דעתו של גובה המכס;
- (6) טובין שהצובר שלהם פורק שלא כדין;
- (7) טובין שטלטלו או שינו אותם או נגעו בהם שעה שהם נתונים לפיקוח רשות המכס, וזולת אם נעשה הדבר על פי רשות ולפי פקודה זו;
- (8) טובין שעל פי הוראות פקודה זו יש לסלקם או לטפל בהם באחת הדרכים ולא עשו כן;
- (9) טובין שעליהם נמסרו, נעשו או הוגשו רשמון, חשבון מכר, הצהרה, תשובה, אמרה

ווגו או במיונו של אותו הפץ, אין השינוי מזכה אדם לקבל בחזרה משהו ממכס ששולם לפני שהשינוי נכנס לתקפו."

"רישומן בטובין שלא חל בהם תהליך ייצור"

156. (א) טובין שיובאו — חוץ מטובין שיובאו בצובר — והם מיוצאים תוך ששה חדשים מיום סילוקם מפיקוח רשות המכס, יותר עליהם הישבון של תשעים אחוז מסכום המכס ששולם עליהם, ובלבד שהוכח להנחת דעתו של גובה המכס כי לא היה בטובין כל שימוש בישראל, או אם היה שימוש, לא היה זה אלא השימוש שגרם לגילוי אי-התאמתם לתנאי המכר או לגילוי ליקוי שהיה קיים בהם בשעת סילוקם ואילולא אותו שימוש לא היו אי-התאמה או הליקוי ניתנים לגילוי.

(ב) המנהל רשאי להאריך את התקופה ליי צוא הטובין כאמור בסעיף קטן (א) עד לשנה מיום סילוקם מפיקוח רשות המכס; ובאישור שר האוצר רשאי הוא להאריך לתקופה נוספת.

(ג) רשאי המנהל, באישור שר האוצר, להתיר במקרים מיוחדים או בסוג מיוחד של מקרים, הישבון של יותר מתשעים אחוז מסכום המכס ששולם על טובין כאמור בסעיף קטן (א)."

"הכנסת טובין בלא תשלום מכס"

162. (א) הממשלה רשאית, בצו, להרשות לטור בין מטויימים כניסה זמנית בלא תשלום מכס, אם הטובין מיובאים רק כדי לייצר מהם בישראל מוצרים או מצרכים שיש ליצאם, או בעיקר למטרה זו.

(ב) התנאים לייבוא כאמור יהיו כפי שנקבעו.

(ג) המנהל רשאי להרשות לטובין מטויימים מים כניסה זמנית ללא תשלום מכס בתנאים שייראו לו, אם הוכח להנחת דעתו שהם יובאו כדי להשתמש בהם לאריות טובי יצוא, או לשם עיבודם, תיקונם, חידושם, הצגתם ברבים או למטרה דומה ושיוצאו מישראל לאחר הטיפול או השימוש כאמור.

אי-התרת רשימון

162א. דחה המנהל את המועד לתשלום מכס כאמור בסעיף 160 ולא שולם המכס או הריבית כפי שקבע המנהל, רשאי גובה המכס שלא להתיר כל רשימון על טובין אחרים של החייב עד אשר שולמו המכס והריבית.

תקנות

162ב. שר האוצר רשאי להתקין תקנות לביצוע הישבון לפי פרק זה ולהבטחת הכנסות המדינה,

"החלת החוק באזור

144א. (א) חוק זה יחול גם על עסקאות שנעשו באזור בידי אזרח ישראל תושב האזור, בידי חברי בני-אדם שהשליטה על עסקיו או ניהולם מופעלים באזור במישרין או בעקיפין בידי אזרח ישראל תושב האזור, על פעילות באזור של מוסד כספי שהשליטה על עסקיו או ניהולם הם כאמור, ועל פעילות של מלכ"ר שהשליטה עליו מופעלת באזור.

לענין זה, "אזרח ישראל תושב האזור" — אזרח כמשמעותו בחוק האזרחות, התשי"ב-1952, או מי שזכאי לעלות לישראל לפי חוק הישובות, התשי"ג-1950, היושב באזור ואינו נעדר ממנה אלא העדריי-ארעי.

ד ב ר י ה ס ב ר

(17) טובין שהוחסנו ואחר כך שוטענו או נרשמו לשם יצוא על כלי שיט שהקיבול שלו פחות משישים טונות רשומות או שנרשמו למשלוח בכלי שיט כזה.

"קנס מינהלי לענין טובין שיוצאו בדואר

231ג. (א) יובאו טובין באריזה בדואר ונתקיימו בהם, לדעת המנהל, התנאים שבסעיפים 39(ב) או 204(9), רשאי המנהל לקבל מהגמיע, בהסכמתו, בנוסף למכס החל על הטובין — כפל המכס, אך לא יותר מ-1000 לירות, במקום לחלטם.

(ב) כפל המכס כאמור בסעיף קטן (א) ייגבה כדרך שגובים מכס.

(ג) שילם אדם כפל מכס כאמור בסעיף זה, יחולו הוראות סעיף 231(ג) כאילו שולם כופר ולא יראו בכך הרשעה לשום דבר וענין.

בסעיף 42 להלן מוצע לתקן את הסכום הנקוב בסעיף 231ג הנ"ל ל-1000 שקלים חדשים.

סעיף 40

סעיף 144 לחוק העיקרי קובע:

"החלת החוק באזורים

144א. חוק זה יחול גם על עסקאות שנעשו באזור כאמור בסעיף 44(4) בידי עוסקים שהם אזרחי ישראל, שותפות שרוב הזכויות בה הן של שותפים אזרחי ישראל או חברה שלענין פקודת מס הכנסה רואים אותה כתושבת ישראל, ועל פעילות באזור כאמור של מוסד כספי שהוא חברה הרשומה בישראל.

או מצג זהם כזובים או שהם מטעים במזיד לגבי פרט מסויים;

(10) מטען של כלי שיט המשוטט ליד החוף ואינו מפליג מיד לאחר שנדרש לכך על ידי מפקד או ממונה על כלי שיט שבשירות המדינה או על ידי פקיד-מכס;

(11) טובין שאינם מטען-לואי של נוסעים, ונמצאו באניה לאחר מפדה, ולא פורטו, או לא נזכרו במצהר היצאה ולא ניתן עליהם הסבר להנחת דעתו של גובה המכס;

(12) טובין האסורים ביצוא שהוכנסו לכלי שיט או לכלי הובלה, או שהובאו לרציף או למקום אחר, על מנת לייצאם, וכן טובין שייצואם הוגבל או הוסדר והם הוכנסו לכלי שיט או לכלי הובלה או הובאו לרציף או למקום אחר אגב הפרת הגבלה או הסדר, על מנת לייצאם;

(13) טובין חבי מכס שהוצפנו בכל דרך שהיא כדי להשתמט מתשלום מכס;

(14) אריזה שהצפינו בת טובין שלא פורטו ברשמן או שנארוזה בדרך העלולה להטעות את פקיד-המכס;

(15) טובין חבי מכס שנמצאו בהחזקתו או במטען-לואי של אדם שיצא או נחת מכלי שיט או מכלי הובלה, או שנכנס לישראל בדרך אחרת, והוא אמר שאין בהחזקתו טובין חבי מכס בכלל, או לא גילה בתשובה לשאלותיו של פקיד-מכס שכל הטובין האמורים הם בהחזקתו או במטען-לואי שלו;

(16) טובין שהוצעו למכירה בתור טובין אסורים או מוברחים;

4 ס"ח התשי"ב, עמ' 354.
5 ס"ח התשי"ג, עמ' 159.

(ב) חייב במס על פי סעיף זה או על פי סעיף 101(ב), בשל עסקה פלונית והוא חייב בשלה גם בבלו מוסף או בבלו שכר וריווח לשלטונות האזור, יופחת מסכום המס שהוא חייב בו על פי חוק זה הבלו ששילם לשלטונות האזור.

41. האמור בסעיף 149 לחוק העיקרי יסומן (א), ואחריו יבוא: תיקון סעיף 149

"(ב) לענין סעיף קטן (א), עסקת מקרקעין שהיא השכרה שנחתמה לפני תחילתו של חוק זה ותקופת השכירות נמשכת גם לאחריו — יראוה כעסקה שטרם נסתיימה."

42. בחוק מס קניה (טובין ושירותים), התשי"ב—1952 (להלן — חוק מס קניה) — תיקון חוק מס קניה

(1) בסעיף 10, במקום "101" יבוא "101 ו-105" ובסופו יבוא "ובשינויים המהוייבים";

(2) אחרי סעיף 27 יבוא:

"27א. (א) מי שרשאי לייצג נישום כאמור בסעיף 236 לפקודת מס הכנסה רשאי לייצג עוסק על פי חוק זה.

(ב) הוראות סעיפים 236 עד 236ט לפקודת מס הכנסה יחולו לענין ייצוגו של עוסק."

(3) אחרי סעיף 29 יבוא:

29ג. הוראות סעיפים 39(ב), 63, 64, 81 עד 89, 92, 93, 104, 122, 128, 140 עד 145, 149, 150, 152, 156, 162 עד 162ב, 170, 171, 198, 204 תחולת הוראות מפקודת המכס

דברי הסבר

חוק, או תיירים לצורך מתן הקלות ממס לתושבי ישראל.

סעיף 41 סעיף 149 לחוק העיקרי קובע שבעסקת מקרקעין שהתחילו בה לפני תחילתו של החוק העיקרי והיא נסתיימה לאחר תחילתו, יחוייב במס כל חלק של תמורה ששולם לאחר תחילתו של החוק. עסקת מקרקעין כוללת גם השכרתם. התעורר ספק האם הסכם שכירות שנחתם לפני תחילתו של החוק אך דמי שכירות שוטפים משתלמים לאחר מכן, במשך שנים, הוא בגדר עסקה שנסתיימה לפני תחילת החוק. מוצע להבחיר ולקבוע ששכירות כזאת חייבת במס לגבי דמי השכירות השוטפים ולתת תשריר לגבי מס שנגבה במקרים אלה.

סעיף 42 מוצע להחיל גם לענין חוק מס קניה את ההוראות בענין יעוצי מס והוראות הביצוע כאמור בסעיף 38 המוצע, וכן את ההוראות בענין התקופה שלגביה ישולמו הפרשי הצמדה כששולם מס יתר, כאמור בתיקון לסעיף 105 לחוק העיקרי (סעיף 25 המוצע).

מטרתו של סעיף זה היתה להחיל את הוראות החוק העיקרי לגבי תושבי ישראל המנהלים עסקאות באזור יהודה השומרון וחבל עזה ולגבי אזרחי ישראל ומי שזכאי לאזרחות ישראלית על פי דין, כשהם תושבי האזור. ההוראה האמורה הוספה בשנת התשל"ט (בתיקון מס' 3 לחוק העיקרי). בדברי ההסבר נאמר אז כך: "מבחינה כלכלית אין הפרדה בין ישראל והשטחים המוחזקים. חשוב שדין אחד יחול על עוסק שהוא אזרח ישראל בשטחים ועל עוסק בישראל."

מוצע ליחד את ההוראה שבסעיף 144 לפעולותיהם של אזרחי ישראל שהם תושבי האזור וכן לפעולותיהם של הגופים המשפטיים המופעלים בידי אזרחי ישראל שהם תושבי האזור. הוראות אלה משלימות את הוראת סעיף 101 ומוצע להוסיפו בתיקון זה והמתייחס לפעולותיהם של תושבי ישראל באזור. כתוצאה מכך יחול החוק העיקרי על כל אזרחי ישראל, בין אם הם תושבי ישראל הפועלים בישראל ובאזור ובין אם הם תושבי האזור ופועלים באזור ובישראל.

הוראות החוק לא יחולו על מי שאינם אזרחי ישראל וחיים באזור, אולם עם זאת לא יראו בהם תושבי

6 ס"ח התשי"ב, עמ' 344.

7 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

ו-231 יחולו, בשינויים המחוייבים לפי הענין, לענין המס על פי חוק זה.

ד.29 הוראת סעיפים 1א, 105(ג) ו-144א לחוק מס ערך מסוף, התשל"ו-1975, יחולו, בשינויים המחוייבים לפי הענין, לענין המס על פי חוק זה."

התולה הוראת
מחוק מע"מ

תיקון תקנות
המכס

43. בפקודת המכס *

(1) האמור בסעיף 18 יסומן (א) ובמקום "או מאת סוכן של כלי שיט" יבוא "מאת סוכן של כלי שיט, מאת משלה בינלאומי" ואחריו יבוא:

"(ב) בסעיף זה, "משלה בינלאומי" — מי שנתקיימו בו כל אלה:

(1) עסקו, כולו או חלקו, במשלוח מטענים של אנשים שונים, מחוץ לארץ לישראל ומישראל לחוץ לארץ, כשהם ארוזים במכולה אחת, או באריזה אחת אחרת;

(2) המנהל אישר אותו כמשלה בינלאומי לענין סעיף זה;

(3) הוא התחייב לפעול בהתאם להוראות המנהל לענין סעיף זה."

(2) בסעיף 231א(א), במקום "לירות" יבוא "שקלים חדשים";

(3) בסעיף 231ג(א), במקום "לירות" יבוא "שקלים חדשים".

תיקון חוק מסים
עקיפים (מס
ששולם ביתר
או בחסר)

44. בחוק מסים עקיפים (מס ששולם ביתר או בחסר), התשכ"ח-1968 *

(1) בסעיף 1 —

(א) בהגדרת "מס-עקיף", אחרי "מס קניה" יבוא "מס בולים";

דברי הסבר

להטיל קנס מינהלי בשיעור של כפל המכס על אדם שעבר עבירה לפי הפקודה המכס על הטובין שהם נשוא העבירה אינו עולה על 500 לירות. לפי סעיף 231 לפקודה, אם יובאו טובין באריזה בדואר ונעשתה הטעיה לגבי תוכן האריזה, רשאי המנהל, במקום לחלט את הטובין, לקבל מהנמען בהסכמתו כפל המכס אך לא יותר מ-1000 לירות. סעיפים אלה הוספו לפקודה בתיקון משנת התשל"ב-1971. מוצע להעמיד את הסכום מים הנזכרים בסעיפים אלה על סכומים שיש להם משמעות.

סעיף 44

פסקאות (1) (א) ו-(2)

חוק מס בולים איננו כלול בהגדרת "מס עקיף" שבחוק מסים עקיפים (מס ששולם ביתר או בחסר), התשכ"ח-1968, ועל כן לא חלה לגבינו חובת השלום הפרשי הצמדה וריבית בשל תשלום יתר או חסר. מוצע להוסיפו לרשימת המסים שהחוק חל עליהם אך

סעיף 43

לפסקה (1):

סעיף 18 לפקודת המכס קובע לאמור:

ידי אדם שכידו שטר מסירה — כדין כעל הטובין או מורשהה

18. שטר מסירה שניתן מאת קברניט או מאת סוכן של כלי שיט או מאת כל מוביל שהוא, ונקוב בו שמו של אדם אשר לו או לפקודתו יש למסור טובין שבאותם כלי הובלה — רשאית הממשלה לראות אותו אדם כבעל הטובין או כמורשהו.

מוצע לקבוע שגם "משלה בינלאומי" כמוגדר בתיקון יהא רשאי לתוציא שטר מסירה, וכל מי ששמו יהא נקוב בו, יואתו כבעל הטובין או כמורשהו.

לפסקה (2):

סעיף 231א לפקודת המכס מסמיך את מנהל המכס

8 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39.
9 ס"ח התשכ"ח, עמ' 156.

(ב) בהגדרת "יתר", האמור בה יסומן (1) ואחריו יבוא:
" (2) סכום הישבון וכל סכום אחר ששולם למנהל או הופקד אצלו,
על פי חוק מס עקיף ויש להחזירו, וכן סכום מס עקיף שהוחזר על פי
החלטת המנהל";

(2) בסעיף 6, במקום "הוכיח" יבוא "ולגבי יתר כמשמעותו בפסקה (1) להגדרת
"יתר", למעט לענין מס בולים — גם בתנאי שהוכיח".

45. (א) בסעיף זה, "היום הקובע" — האחד בחודש של החודש הראשון שלאחר תום
30 ימים מיום פרסומו של חוק זה.

(ב) תחילתם של סעיפים (3)1, 2 — לגבי הוספת סעיף 1א(א), ו-42(3) — לגבי
הוספת סעיף 29 לענין סעיף 1א(א) — ביום הקובע.

(ג) תחילתם של סעיפים 2 — לגבי הוספת סעיף 1א(ב), 40 ו-42(3) — לגבי
הוספת סעיף 29 לענין סעיף 1א(ב) ו-144 לחוק העיקרי כפי שניתנו בחוק זה — ביום
י"ט בשבט התשל"ט (16 בפברואר 1979), ואולם לגבי מי שהוראות סעיף 144 לחוק
העיקרי חלו עליו לפני תיקונו בחוק זה, יחולו הוראות סעיף 40 החל מיום פרסומו של
חוק זה.

(ד) תחילתו של סעיף 8 לגבי כל ניכוי שבדעת העוסק לבצע החל מתום חדשיים
לאחר היום הקובע.

(ה) תחילתם של סעיפים (1)9, 19, 20 ו-21 — לגבי עודף מס תשומות שטרם
הותזו ביום הקובע.

(ו) תחילתו של סעיף 13 ביום הקובע ותחילתו גם לגבי חשבונית מס שמועד
הוצאתה היה לפני היום הקובע אם טרם הוצאה עד אותו יום.

(ז) תחילתו של סעיף 16(1) ביום הקובע ותחילתו לגבי כל דו"ח שהוגש מהיום
הקובע ואילך, גם אם המועד להגשתו היה לפני אותו יום.

(ח) תחילתם של סעיפים (2)16, (1)18, 23 ו-29 ביום הקובע ותחילתם לגבי
השגה, ערעור או ערר שניתן להגישם ביום הקובע או לאחריו וטרם הוגשו עד אותו יום.

(ט) תחילתו של סעיף 17 ביום הקובע ותחילתו לגבי תקבול שהיתה חובה לרשמו
ביום 1 באפריל 1985 או לאחריו ולא נרשם עד היום הקובע ולגבי סרט קופה רושמת
שהיו חייבים לנהלו ביום 1 באפריל 1985 או לאחריו ולא נוהל עד היום הקובע.

(י) תחילתו של סעיף 22 ביום הקובע ולענין סכומים שתזכות לגביהם נוצרה
לפני היום הקובע הוא יחול לגבי התקופה המתחילה ביום הקובע.

דברי הסבר

פסקה (1)(ב)

מוצע להוסיף להגדרת "יתר" שבחוק האמור גם
סכומי הישבון, פקדונות שיש להחזירם וכיוצא בזה,
ועל ידי כך להחיל לגביהם את חובת תשלום הפרשי
הצמדה וריבית.

לא להחיל עליהם את ההוראות המתייחסות ליתר
ששולם בקשר לטובין, הוראות הקובעות שלענין החזר
מס יתר צריך מי ששילם את היתר להוכיח שלא מכר
את הטובין שבשלהם שולם או שאם מכר את הטובין —
לא כלל את סכום היתר במחיר שקיבל מהקונה.

(יא) תחילתו של סעיף 25(2) ביום הקובע ותחולתו גם לגבי סכומים ששולמו לפני היום הקובע, שיראו אותם לענין זה כאילו שולמו 30 ימים לפני היום הקובע, ובלבד שהתביעה להחזרתם תוגש תוך 90 ימים מהיום הקובע.

(יב) תחילתו של סעיף 35(2) ביום הקובע והוא יחול החל מתום 90 ימים מהיום הקובע גם על שותפויות שנרשמו כעוסק אחד לפני אותו יום.

(יג) תחילתו של סעיף 36 לגבי נכס שבתום 3 חדשים מהיום הקובע חלפה לגביו התקופה הקבועה בסעיף 137א לחוק העיקרי.

הוראות מעבר

46. (א) על אף האמור בסעיפים 143א(א) לחוק העיקרי וסעיף 27א לחוק מס קניה, כפי שנוספו בטעויות 38 ו-42 בחוק זה, יועץ מס שנרשם בפנקסי יועצי מס על פי פקודת מס הכנסה לפני תחילתו של חוק מס ערך מוסף, התשל"ה-1975, רשאי לייצג חייבי מס לענין מס ערך מוסף ולענין מס קניה, ואולם אם לא עבר השתלמות, כפי שנקבע בתקנות, תוך שנתיים מיום פרסום חוק זה, לא יחא רשאי, לאחר המועד האמור, לייצג חייבי מס כאמור.

(ב) ביום ההתאמה, כמשמעותו בסעיף 126 לחוק העיקרי, הראשון לאחר תחילתו של חוק זה, תנוצע התאמת הסכומים לפי שיעור עליית המדד מן המדד שפורסם ב-15 במרס 1985.

